

Rapport

Datum: 20 augustus 2007
Rapportnummer: 2007/172

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het regionale politiekorps Limburg Zuid informatie over hem heeft verstrekt aan de woningstichting. In dit verband klaagt hij er ook over dat het regionale politiekorps Limburg Zuid informatie heeft verstrekt die stond vermeld in een "klapper" van de wijkagent.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 11 mei 2004 rapporteerde ambtenaar H. van het regionale politiekorps Limburg Zuid aan woningstichting X onder meer dat hem bij het raadplegen van het bedrijfsprocessensysteem van de politie (BPS) was gebleken dat verzoeker in de periode van 1999 tot en met 2004 in totaal tien keer stond geregistreerd inzake geluid- en stankoverlast. Ook rapporteerde H. onder meer dat de politie in deze periode drie keer een onderzoek had ingesteld ter zake van de vermoedelijke overtreding van de Opiumwet, dat er twee keer een hennepplantage was aangetroffen van respectievelijk 215 en 205 planten en dat er ten aanzien van de overtreding van de Opiumwet jegens verzoeker proces-verbaal was opgemaakt. Verzoeker huurde een woning van deze woningstichting en betrokken ambtenaar H. had op verzoek van de advocaat van de woningstichting deze informatie verstrekt.

2. Verzoeker is, naar eigen zeggen, voor overtreding van de Opiumwet veroordeeld. Verder is uit zijn brieven gebleken dat de kantonrechter bij vonnis van 15 september 2004 een vordering van woningstichting X, tot ontruiming van zijn woning in verband met een huurschuld die hij niet wenste te betalen, heeft toegewezen. Hoewel gelet op het vonnis van de kantonrechter de uitzetting uit de woning niet meer ongedaan kan worden gemaakt, heeft verzoeker op 1 maart 2005 een principiële klacht ingediend over betrokken ambtenaar H. Volgens verzoeker had H. onjuiste informatie aan de woningstichting verstrekt. Volgens verzoeker staat hij - in tegenstelling tot wat H. heeft aangegeven - niet tien keer in de politiesystemen vermeld voor geluid- en stankoverlast. Voorts is verzoeker van mening dat de politie helemaal geen informatie aan de woningstichting had mogen verstrekken.

3. Op 30 mei 2006 bracht de klachtencommissie van het regionale politiekorps Limburg Zuid een advies uit met betrekking tot (onder meer) deze klacht. In dit advies gaf de klachtencommissie onder meer te kennen dat bij de constatering van strafbare feiten ook andere (rechts-)personen een belang kunnen hebben en dat de Wet politieregisters (Wpolr) de politie de mogelijkheid biedt binnen het wettelijke kader aan deze belanghebbenden voor hen relevante informatie te verstrekken. De klachtencommissie stelde vast dat er tweemaal in de woning van verzoeker een zodanig groot aantal

hennepplanten was aangetroffen dat deze in alle redelijkheid niet konden worden aangemerkt als zijnde bestemd voor eigen gebruik, maar voor handelsdoeleinden. In dit licht gezien kon de politie naar het oordeel van de klachtencommissie de gevraagde informatie aan de woningstichting verstrekken. Dit gold evenzeer voor de meldingen van geluid- en stankoverlast. Wel gaf de klachtencommissie te kennen dat - nu betrokken ambtenaar H. had verklaard dat de tien klachten niet allemaal in het BPS stonden geregistreerd, maar ook klachten betroffen die bij de netwerkpartners waren binnengekomen en vervolgens door hen in een "klapper" waren geregistreerd - het zorgvuldiger was geweest "enerzijds de informatie uit de klapper ook te vermelden in het BPS en anderzijds in het bewuste rapport aan de woningstichting te vermelden dat deze klachtgegevens de politie ambtshalve bekend waren". Het ging de klachtencommissie echter te ver om daarmee het politieoptreden als onbehoorlijk te kwalificeren.

4. Bij brief van 8 juni 2006 liet de korpsbeheerder verzoeker weten het advies van de klachtencommissie over te nemen en achtte de klacht daarmee niet gegrond.

5. Verzoeker kon zich hierin niet vinden en wendde zich bij brief van 20 augustus 2006 tot de Nationale ombudsman. De Nationale ombudsman stelde een onderzoek in. Bij opening van het onderzoek stelde de Nationale ombudsman de korpsbeheerder onder meer de vraag op basis van welke wet- dan wel regelgeving de woningstichting informatie over verzoeker was verstrekt.

Bevindingen

6. Verzoeker klaagt erover dat het regionale politiekorps Limburg Zuid informatie over hem aan de woningbouwvereniging heeft verstrekt. In dit verband klaagt hij er ook over dat het regionale politiekorps Limburg Zuid informatie heeft verstrekt die in een "klapper" van de wijkagent stond vermeld. Volgens verzoeker is gebleken dat hij in het BPS maar één keer geregistreerd staat voor geluid- en stankoverlast. Tijdens het onderzoek van de politie heeft hij de betreffende klapper mogen inzien, waarin hij inderdaad tien keer stond geregistreerd. Dit is volgens verzoeker echter geen politierapport en had dan ook niet mogen worden verstrekt aan de woningstichting.

7. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond. Om te beginnen gaf de korpsbeheerder te kennen dat de politie op basis van artikel 30 Wpolr (zie Achtergrond, onder 1.) informatie aan de woningstichting heeft verstrekt. Deze wet biedt, aldus de korpsbeheerder, de mogelijkheid om in bepaalde gevallen gegevens te verstrekken aan niet met naam in de wet of het besluit genoemde personen of instanties. De politie dient van geval tot geval te onderzoeken of verstrekking noodzakelijk is ter uitvoering van de politietoek, als bedoeld in artikel 2 van de Politiewet (zie Achtergrond, onder 2.). In het onderhavige geval was er sprake van het regelmatig verstoren van de openbare orde. Verder gaf de korpsbeheerder te kennen dat hij het eens was met het advies van de klachtencommissie dat overlastmeldingen niet alleen in een klapper geregistreerd mogen worden, maar dat deze

ook in het BPS geregistreerd dienen te worden. Eveneens had in het rapport aan de woningstichting vermeld dienen te worden dat deze klachtgegevens ambtshalve bekend waren.

8. Districtschef K. gaf ten aanzien van de bij het korps ingediende klacht te kennen dat informatie kan worden verstrekt als "benadeelden" dit nodig hebben om in rechte voor hun belang op te komen. Daar in deze casus sprake was van een verhouding huurder versus verhuurder, diverse overlastmeldingen en het meerdere malen aanwezig hebben van een hennepplantage in de woning (waarvan tweemaal meer dan 200 planten) kon de woningstichting naar de mening van de districtschef als benadeelde worden aangemerkt en is men terecht overgegaan tot het verstrekken van de gevraagde informatie. Met betrekking tot de tien gevallen van geluid- en stankoverlast gaf K. aan dat hem gebleken was dat in het BPS slechts één geval stond geregistreerd. Volgens K. heeft wijkagent H. hierover verklaard dat in de zogenaamde wijkklapper in het wijkbureau een tiental klachten van omwonenden zijn geregistreerd ten aanzien van geluid- en stankoverlast. Volgens H. zijn deze opgenomen door enerzijds de dienstdoende wijkagent en anderzijds de woonconsulente van de woningstichting en de huismeester van het complex. K. wees er op dat in de verstrekingsrapportage van H. echter staat vermeld dat hij het BPS had geraadpleegd. Volgens K. was het zorgvuldiger geweest wanneer H. de informatie van de klapper tevens had vermeld in het BPS en in het rapport had vermeld dat de gegevens hem ambtshalve bekend waren. K. concludeert dat de gevraagde informatie door H. terecht en juist is verstrekt, waarbij de registratie van geluid- en stankoverlast zorgvuldiger omschreven had moeten worden.

9. Gelet op het standpunt van de korpsbeheerder verzocht een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman op 1 februari 2007 beleidsmedewerker D. van het betrokken district de vraag te beantwoorden of de korpsbeheerder van mening was dat de in dit geval gebruikte klapper een politieregister betrof in de zin van de Wet politieregisters.

10. In reactie op deze vraag gaf D. te kennen dat, gezien de omschrijving van de wettelijke eisen waaraan een politieregister moet voldoen (artikel 1c. Wpolr, zie Achtergrond, onder 1.) en de omschrijving van de klapper door betrokken ambtenaar H. (bij navraag bleek dat de klapper niet meer voorhanden was), de conclusie gerechtvaardigd lijkt dat de klapper geen politieregister betrof als bedoeld in de Wet politieregisters.

11. Bij brief van 26 februari 2007 verzocht de Nationale ombudsman de korpsbeheerder of het antwoord van D. gevolgen had voor zijn standpunt ten aanzien van de klacht.

12. De korpsbeheerder gaf de Nationale ombudsman bij brief van 14 maart 2007 onder meer te kennen het belang van een correcte registratie evenals een juiste verstrekking te onderstrepen, maar geen aanleiding te zien om zijn standpunt ten aanzien van de klacht te herzien.

Beoordeling

13. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Dit grondrecht, zoals neergelegd in de Grondwet (zie Achtergrond, onder 3.), is in het geding indien de politie privacygevoelige informatie verstrekt aan derden. Het verstrekken van gegevens mag slechts plaatsvinden wanneer dit bij of krachtens wet uitdrukkelijk is bepaald.

14. Vast staat dat de politie bij haar bekende gegevens over verzoeker heeft verstrekt aan de woningstichting. Ook staat vast dat deze gegevens zijn verstrekt op verzoek van de woningstichting, ten behoeve van een civiele actie. Volgens de politie heeft deze verstrekking plaatsgevonden op basis van artikel 30 Wpolr.

15. Ingevolge artikel 30 Wpolr kunnen gegevens aan benadeelden worden verstrekt "voor zover een bij of krachtens deze wet gegeven voorschrift mededelingen toelaat, dan wel de uitvoering van de taak met het oog waarop de gegevens zijn verstrekt, tot het ter kennis brengen daarvan noodzaakt" (zie Achtergrond, onder 1.). Het rapport "Politiegegevens beschermd" van de Registratiekamer (zie Achtergrond, onder 3.) geeft een toelichting op het verstrekkingregime van de Wet politieregisters. Het rapport geeft onder meer aan dat conform vaste jurisprudentie van de Registratiekamer aan toepassing van artikel 30, eerste lid Wpolr als basis voor verstrekking een drietal voorwaarden dient te worden gesteld, te weten:

- de verstrekking dient (primair) te dienen ter uitvoering van de politietaak;
- de verstrekking betreft enkel verstrekking in bijzondere gevallen; en
- de verstrekking moet voldoen aan eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

16. Hieronder zal worden vastgesteld of er in dit geval sprake was van een goede uitvoering van de politietaak (zie 17.-19.), of het om een voldoende 'bijzondere' situatie ging (zie 20.) en of de verstrekking in het concrete geval voldeed aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit (zie 21.-23.) .

17. Wat er met 'politietaak' wordt bedoeld staat weergegeven in artikel 2 Politiewet: de justitiële en de openbare orde taken van de politie, evenals de hulpverleningstaak (zie Achtergrond, onder 2.). Inhoud en strekking van artikel 30 Wpolr zien volgens het rapport "Politiegegevens beschermd" vooral op de (door)verstrekking op initiatief van de primaire gebruiker in het kader van de politietaak. Dit betekent echter niet dat geen verstrekking plaats zou kunnen vinden naar aanleiding van een daartoe tot de politie gericht verzoek van derden. Het betekent wel dat de verstrekking (primair ook) een politiebelaag moet dienen: het enkele belang van degene die het verzoek tot verstrekking levert geen voldoende grond op voor verstrekking. Indien, zoals in dit geval, ingeval van woonoverlast

een uitzettingsprocedure in gang wordt gezet en de eisende partij (bij voorbeeld een woningbouwvereniging) ten behoeve van deze procedure bij de politie om informatie verzoekt, zal aan dit verzoek in het algemeen niet kunnen worden voldaan, aldus het rapport. Een dergelijke 'serviceverlening' behoort niet tot de goede uitvoering van de politietaak als bedoeld in artikel 2 Politiewet. Dit betekent volgens het rapport echter niet dat verstrekking van persoonsgegevens uit politieregisters in het kader van of in verband met civiele acties in alle gevallen volledig uitgesloten is. Bij verstrekkingen waar een dergelijke noodzaak wel aanwezig kan zijn valt te denken aan (bestrijding van) ernstige overlast en ordeverstoringen voor de buurt, en aan bovengenoemd politieoptreden uit preventieve overwegingen. De vraag rijst aldus of hiervan in dit geval sprake was.

18. Bij de beantwoording van deze vraag kan aansluiting worden gezocht bij het begrip 'zwaarwegend openbaar belang', zoals neergelegd in de Visienota van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze Nota schetst de volgende concrete voorbeelden. Verstrekking van politiegegevens aan een woningbouwvereniging is in de ogen van de beide ministers toelaatbaar, indien hiermee een zwaarwegend openbaar belang is gediend. Hiervan kan sprake zijn, indien de overlast van dien aard is dat daarmee de veiligheid of de gezondheid van een groep omwonenden van de huurder in het geding is. Indien de overlast zich slechts beperkt tot de buurman, of slechts hinder veroorzaakt zonder dat het woongenot van de omwonenden structureel wordt aangetast, is er geen sprake van zwaarwegend openbaar belang. Gezien het doel waarvoor de informatie wordt gevraagd kunnen aan de woningbouwvereniging derhalve de gegevens worden verstrekt die betrekking hebben op overlast en mogelijke geweldsdelicten. Wenst de woningbouwvereniging informatie van gevoelige aard te ontvangen ten behoeve van bijvoorbeeld het uitvoeren van een spreidings- of toewijzingsbeleid, dan wordt hiermee geen zwaarwegend openbaar belang gediend. Niet valt in te zien dat daarbij de veiligheid of gezondheid van de burgers in het geding is, of dat anderszins een ernstige inbreuk op de rechtsorde moet worden voorkomen, aldus de Nota (zie Achtergrond, onder 3.).

19. Vastgesteld dient aldus te worden of er in dit geval sprake was van een overlast die van dien aard was dat het woongenot, de veiligheid of de gezondheid van de omwonenden structureel werd aangetast. De Nationale ombudsman is van oordeel dat er, gelet op het feit dat naast het terugkerende bezit van een hennepplantage, tien klachten van omwonenden bestonden, in dit geval sprake was van een structurele aantasting van het woongenot van de omwonenden. Voorts brengen hennepplantages in hun algemeenheid een verhoogd risico op brand- en waterschade met zich mee, wat een gevaar voor de omgeving kan opleveren. Deze feiten en omstandigheden overziend is de Nationale ombudsman van oordeel dat er sprake was van een zwaarwegend openbaar belang dat de verstrekking van persoonsgegevens uit politieregisters in dit geval rechtvaardigde. In zoverre is er aan de eerste voorwaarde voor verstrekking voldaan.

20. Nu is vastgesteld dat er sprake was van een goede uitvoering van de politietaak, dient te worden vastgesteld of het om een voldoende bijzondere situatie ging. Volgens het

rapport "Politiegegevens beschermd" is voor de beantwoording van deze vraag cruciaal of er sprake was van een structurele verstrekking. Het moet gaan om een incidentele verstrekking in een individueel geval en niet om een beleidsmatige verstrekking. De Nationale ombudsman heeft in het dossier geen enkele aanwijzing gevonden dat het hier een beleidsmatige verstrekking betrof. De politie heeft aangegeven van geval tot geval te onderzoeken of verstrekking noodzakelijk is. In dit geval heeft zij dat noodzakelijk geacht omdat er sprake was van het regelmatig verstoren van de openbare orde. De Nationale ombudsman acht het gelet op alle feiten en omstandigheden van deze zaak aannemelijk dat het hier een incidentele verstrekking betrof.

21. Tenslotte dient te worden vastgesteld of de verstrekking voldeed aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Enerzijds dient er een belangenafweging te worden gemaakt tussen aan de ene kant het politiebelaan en aan de andere kant het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van verzoeker (proportionaliteit) en anderzijds dient te worden onderzocht of er niet meer is verstrekt dan noodzakelijk was voor het doel waarvoor het werd verstrekt (subsidiariteit).

22. Hiervóór onder 19. is reeds vastgesteld dat er sprake was van een dusdanig zwaarwegend openbaar belang dat de verstrekking werd gerechtvaardigd. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie op grond van dit belang in redelijkheid kon beslissen om de woningstichting van politiegegevens te voorzien en daarmee het belang van de woningstichting en de (bestrijding van ernstige overlast voor de) buurtbewoners zwaarder te laten wegen dan het belang van verzoeker, te weten de bescherming van zijn recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Aan het proportionaliteitsvereiste is hiermee dan ook voldaan.

23. Verder blijkt uit de door de politie aan de woningstichting verstrekte rapportage dat de informatie zich toespitst op de door verzoeker in een bepaalde periode, als bewoner van een nader aangeduid pand, veroorzaakte overlast. Andere, niet op overlast betrekking hebbende informatie is niet verstrekt. In zoverre is ook aan de subsidiariteitsvereiste voldaan.

24. Alles overziend heeft de politie aan de drie conform vaste jurisprudentie van de Registratiekamer (thans het College Bescherming Persoonsgegevens) aan toepassing van artikel 30, eerste lid Wpolr gestelde voorwaarden voldaan. De Nationale ombudsman is van oordeel dat hiermee is komen vast te staan dat de politie niet heeft gehandeld in strijd met verzoekers recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

25. Wel dient te worden opgemerkt dat uit de stukken naar voren is gekomen dat de politie niet alleen persoonsgegevens uit een politieregister heeft verstrekt, maar de woningstichting ook heeft geïnformeerd over zaken, op de overlast betrekking hebbend, die de betrokken ambtenaar "ambtshalve" bekend waren. Dit is niet juist. De Wpolr biedt het wettelijk kader voor gegevensverstrekking en deze wet is slechts van toepassing op politieregisters (zie Achtergrond, onder 1.). Echter, nu deze gegevens wanneer zij wél in

BPS waren gezet, wél hadden mogen worden verstrekt, gaat het de Nationale ombudsman te ver om in dit geval te oordelen dat de politie hiermee in strijd heeft gehandeld met verzoekers recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Limburg Zuid te Maastricht, is niet gegrond.

Onderzoek

Op 6 september 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer C. te Heerlen, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Limburg Zuid. Naar deze gedraging werd op 30 december 2005 een onderzoek gestart. In het kader van dit onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren. In reactie op de klacht gaf de districtschef bij brief van 20 maart 2006 te kennen dat hij van mening was dat het korps de klacht van verzoeker opnieuw ter hand diende te nemen. Op 5 april 2006 liet (de dochter van) verzoeker de Nationale ombudsman weten tevreden te zijn met de gedane toezegging dat de klacht alsnog zou worden opgepakt. Bij brief van 19 april 2006 liet de Nationale ombudsman de betrokkenen weten het onderzoek naar de klacht te beëindigen. De klacht van verzoeker werd, na advies van de klachtencommissie van het regionale politiekorps Limburg Zuid, op 8 juni 2006 formeel afgedaan door de korpsbeheerder.

Bij brief van 20 augustus 2006 liet verzoeker weten zich niet te kunnen vinden in de klachtbehandeling door de korpsbeheerder en diende hij opnieuw bij de Nationale ombudsman een klacht in over een gedraging van het regionale politiekorps Limburg Zuid. Na ontvangst van enkele ontbrekende stukken stelde de Nationale ombudsman op 31 oktober 2006 een onderzoek in naar de gedraging van het regionale politiekorps Limburg Zuid.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Maastricht over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de beleidsmedewerker van het betrokken

district nog een specifieke vraag gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Noch verzoeker noch de korpsbeheerder gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift, ontvangen op 13 september 2005, met als bijlage een rapport van betrokken ambtenaar H. gericht aan de woningstichting van 11 mei 2004.

Aanvulling op het verzoekschrift, ontvangen op 21 oktober 2005, met onder meer een vonnis van de kantonrechter van 1 september 2004, een brief van de rechtbank te Maastricht aan verzoeker van 22 september 2004, dagvaarding voor de rechtbank van 11 juni 2004 en enkele brieven van advocaat B. aan verzoeker van onder meer 11 oktober 2004.

Klachtdossier van de politie, ontvangen op 21 november 2005, met bijlagen, waaronder een brief van verzoeker aan de politie van 1 maart 2005, een mutatie met nummer 2004115150-1, een mutatie met nummer 2004056810-1, een brief van de politie aan verzoeker van 12 mei 2005 en twee brieven van verzoeker aan de politie van 20 mei 2005 en 11 september 2005.

Brief van districtschef K. aan de afdeling interne zaken van het regiobureau Maastricht van 20 maart 2006.

E-mailbericht van de plaatsvervangend districtschef R. aan het Bureau Nationale ombudsman.

Telefoonnotitie van een gesprek tussen een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman en de dochter van verzoeker van 5 april 2006.

Verzoekschrift van 20 augustus 2006.

Aanvulling op het verzoekschrift, ontvangen op 21 september 2005, met als bijlagen onder meer het oordeel van de korpsbeheerder van 8 juni 2006, het advies van de klachtencommissie van 30 mei 2006 en een brief van deurwaarder O. aan verzoeker van 27 september 2004 met als bijlage een vonnis van de kantonrechter van 15 september 2004.

Telefoonnotitie van een gesprek tussen een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman en verzoeker van 3 oktober 2006.

Standpunt van de korpsbeheerder ontvangen op 21 december 2006, met bijlagen, waaronder een brief van beleidsmedewerker D. aan een medewerkster van de Nationale ombudsman van 27 november 2006.

Nadere stukken van de korpsbeheerder, ontvangen op 29 januari 2007, waaronder een brief van districtschef K. aan de afdeling interne zaken van het regiobureau Maastricht van 20 april 2006.

Brief van beleidsmedewerker D. aan een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman van 9 februari 2007.

Brief van verzoeker van 22 februari 2007.

Brief van de korpsbeheerder ontvangen op 14 maart 2007.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling

Achtergrond

1. Wet politieregisters

Artikel 1, onder c.

"1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

(...)

c. politieregister of register: een samenhangende verzameling van op verschillende personen betrekking hebbende persoonsgegevens

- die langs geautomatiseerde weg wordt gevoerd of met het oog op een doeltreffende raadpleging van die gegevens systematisch is aangelegd, en

- die is aangelegd ten dienste van de uitvoering van de politietaak;"

Artikel 30, eerste lid:

"Een ieder die krachtens deze wet de beschikking krijgt over gegevens met betrekking tot een derde, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover een bij of krachtens deze wet gegeven voorschrift mededelingen toelaat, dan wel de uitvoering van de taak met het oog waarop de gegevens zijn verstrekt tot het ter kennis brengen daarvan noodzaakt."

2. Politiewet 1993

Artikel 2

"De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven."

3. Rapport "Politiegegevens beschermd", Registratiekamer, mei 2000

"7.4 Artikel 30 lid 1 Wpolr

De geheimhoudingsbepaling van artikel 30 lid 1 Wpolr vormt het sluitstuk op het gesloten verstrekkingenregime. Het artikel luidt:

Een ieder die krachtens deze wet de beschikking krijgt over gegevens met betrekking tot een derde, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover een bij of krachtens deze wet gegeven voorschrift mededelingen toelaat, dan wel de uitvoering van de taak met het oog waarop de gegevens zijn verstrekt tot het ter kennis brengen daarvan noodzaakt.

De zinsnede 'behoudens voor zover [...] de uitvoering van de taak met het oog waarop de gegevens zijn verstrekt tot het ter kennis brengen daarvan noodzaakt' biedt echter ook de mogelijkheid tot het (verder) verstrekken van gegevens.

Praktijk

Het is deze mogelijkheid die al snel na inwerkingtreding van de wet een zelfstandige grondslag voor het verstrekken van gegevens is geworden. Artikel 30 is een 'ventielachtige' functie gaan vervullen, hetgeen mede is veroorzaakt doordat aan bovengenoemde mogelijkheid van artikel 18 lid 5 Wpolr lange tijd weinig invulling is gegeven. Het gebruik van artikel 30 Wpolr als zelfstandige grondslag voor het verstrekken van gegevens staat echter, naarmate hiervan meer en meer gebruik wordt gemaakt, op gespannen voet met de bedoeling van die bepaling en de uitgangspunten en achtergronden van het gesloten verstrekkingenregime van de wet.

Conform vaste jurisprudentie van de Registratiekamer dient aan toepassing van artikel 30 lid 1 Wpolr als basis voor verstrekking een drietal voorwaarden te worden gesteld, te weten: de verstrekking

- dient (primair) te dienen ter uitvoering van de politietaak;
- betreft enkel verstrekking in bijzondere gevallen; en
- moet voldoen aan eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Politietoek

Artikel 30 ziet op gevallen waarin iemand reeds in het kader van het gesloten verstrekkingenregime gegevens uit een politieregisters heeft verkregen (bijvoorbeeld op grond van artikel 14, onder a, Wpolr) en deze gegevens vervolgens bekendmaakt. Deze doorverstrekking moet noodzakelijk zijn ter uitvoering van de (politie)toek waarvoor de gegevens eerder zijn verkregen. Met 'politietoek' wordt hier bedoeld artikel 2 van de Politiewet 1993: de justitiële en de openbare orde taken van de politie, alsmede de hulpverleningstoek. Het is hier dus de eerste ontvanger die het initiatief neemt tot doorverstrekking. Dit is op zich geen uitzonderlijke situatie, en in feite in veel gevallen ook de normale gang van zaken in het politiewerk. Een voorbeeld hiervan is het tijdens een buurtonderzoek tonen van foto's ter identificatie van mogelijke verdachten door een politieambtenaar die de foto's eerder ontvangen heeft uit bijvoorbeeld een herkenningdienstregister (HKS). Ander voorbeeld is het spontaan verstrekken van afschriften van aangiften aan de aangever. Van belang hierbij is dat de Wpolr geen gedetailleerde inhoudelijke regels bevat hoe de gebruiker bij de uitvoering van zijn politietoek exact met bepaalde politiegegevens om moet gaan. Dit heeft er in de praktijk toe geleid dat de wettelijke regeling, en in geval van doorverstrekking dus artikel 30 lid 1, te pas en te onpas op allerlei situaties van toepassing wordt verklaard: van eenvoudige situaties zoals het tonen van een verdachtenfoto aan een getuige, tot meer ingewikkelde situaties zoals de verstrekking in het kader van structurele samenwerkingsverbanden binnen een geïntegreerd veiligheidsbeleid. Deze onduidelijkheid heeft in het verleden tot veel (deels onterechte) kritiek op de Wpolr aanleiding gegeven.

Het is ook de eerste ontvanger annex doorverstrekker die beoordeelt of sprake is van 'noodzakelijk ter uitvoering van de politietoek'. Indicaties hiervoor kunnen, zij het beperkt, worden gevonden in bijvoorbeeld beslissingen in het zogenaamde driehoeksoverleg (artikel 14 Politiewet 1993). Soms blijkt de noodzakelijkheid ook uit de reden waarom iets eerder wordt geregistreerd. Zo is aan de Registratiekamer het volgende geval voorgelegd: bij een voorlopige civiele omgangsregeling komen man en vrouw overeen dat de man voor en na elk bezoek een blaastest aflegt bij de politie. De politie registreert dit in het bedrijfsprocessensysteem (BPS), en stelt de vrouw telkens van de uitslag op de hoogte. Is deze verstrekking op grond van artikel 30 lid 1 Wpolr geoorloofd? De Registratiekamer heeft hierop geantwoord dat de reikwijdte van artikel 2 Pw ter beoordeling van de politie staat, en dat daaruit in het concrete geval ook vrijwel automatisch volgt dat in casu ook verstrekt moet kunnen worden: de politiegrond voor registratie is hier tevens grond voor verstrekking.

Dat inhoud en strekking van artikel 30 vooral zien op de (door)-verstrekking op initiatief van de primaire gebruiker in het kader van de politietoek, betekent niet dat geen verstrekking plaats zou kunnen vinden naar aanleiding van een daartoe tot de politie gericht verzoek van derden. Het betekent wel dat het belang van de verstrekking (primair ook) een

politiebelang moet dienen: het enkele belang van degene die het verzoek tot verstrekking levert geen voldoende grond op voor verstrekking. Daar waar het belang van de verzoeker verstrekking uit een politieregister rechtvaardigt of zou kunnen rechtvaardigen, dient een specifieke regeling te worden getroffen (bijvoorbeeld via de eerder genoemde mogelijkheden van artikel 18 lid 3 en 5).

Bijzondere gevallen

Artikel 30, lid 1, is alleen bedoeld voor verstrekking in bijzondere gevallen. Het is nadrukkelijk niet bedoeld om een basis te geven voor systematische informatie-uitwisseling en informatiestromen. Cruciaal in dit verband is de vraag of het om structurele verstrekkingen gaat die zich lenen voor (afzonderlijke) regeling. Indien dit laatste het geval is, dienen dergelijke verstrekkingen te worden opgenomen in het gesloten verstrekkingenregime van Wet en Besluit zelf. Voor groepen van gevallen is in deze in beginsel de mogelijkheid van artikel 18 lid 3 Wpolr (aanwijzing per AMvB) geïndiceerd. Maar ook de mogelijkheid van (het vragen om) een ministeriële beschikking ex artikel 18 lid 5 is blijkens het voorgaande, bij structurele samenwerkingsverbanden en zogenaamde pilot-projecten een goed begaanbare weg. Dat alleen verstrekking in bijzondere gevallen wordt beoogd, betekent niet dat in zich herhaaldelijk voordoende en met elkaar vergelijkbare gevallen, verstrekking op grond van artikel 30, lid 1, onder alle omstandigheden uitgesloten is. Waar dergelijke verstrekkingen in individuele gevallen op grond van artikel 30 toelaatbaar zijn, en de omstandigheden die tot de verstrekking leiden zich niet of nauwelijks lenen voor een regeling in Wet of Besluit, kan artikel 30 lid 1 Wpolr wel een (tijdelijke) basis bieden voor meerdere (zeer) gelijksoortige verstrekkingen. Een en ander zo dat gelijke gevallen ook gelijk worden behandeld. Daartoe zullen ten minste de gevallen waarin verstrekking plaatsvindt voldoende nauwkeurig omschreven moeten worden (...). Het maken van alleen procedurele afspraken is hiervoor onvoldoende.

Proportionaliteit en subsidiariteit

Indien eenmaal is vastgesteld dat inderdaad sprake is van een goede uitvoering van de politietaak en dat het om een voldoende 'bijzondere' situatie gaat, dient vervolgens te worden beoordeeld of de verstrekking in het concrete geval ook voldoet aan eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Het proportionaliteitsbeginsel dient als maatstaf bij de belangenafweging tussen aan de ene kant het concreet in het geding zijnde politiebelang en aan de andere kant het internationaal en grondwettelijk beschermde recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde. Hierbij speelt naast het gebruik van de gegevens ook de wijze waarop de persoon of instantie die gegevens van de politie ontvangt verder met die gegevens omgaat, een belangrijke rol. Het is de (politiële) verstrekker die voor deze toetsing verantwoordelijkheid draagt.

Het subsidiariteitsvereiste houdt in, dat onderzocht dient te worden of er voor de verzoeker een mogelijkheid bestaat de gewenste informatie (deels) te verkrijgen op een wijze die minder bezwarend is voor, of minder inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde. Indien een dergelijke minder bezwarende mogelijkheid bestaat, dient deze gevolgd te worden. Deze laatste toetsing is van bijzonder belang nu in de praktijk vaak blijkt dat bij verschillende gevallen van samenwerking tussen politie en derden zich situaties voordoen waarin ofwel met andere/minder informatie (enkele aanduidingen, antecedenten, en dergelijke) volstaan kan worden, ofwel eventuele verstrekking ook op andere wettelijke gronden plaats kan vinden. (...)

Bij dit alles dient dan wel bedacht te worden dat met name de internationale regelgeving duidelijke, heldere en toegankelijke wetgeving vereist indien de persoonlijke levenssfeer in het geding komt, en dat ook artikel 10 van de Grondwet aan beperkingen van de persoonlijke levenssfeer de eis 'bij of krachtens de wet' verbindt. Voorts biedt de Wpolr in de huidige artikelen 18 lid 3 en 5 hiervoor reeds nadrukkelijk enige mogelijkheden. En tenslotte mag de navolgende waarschuwing van het Tweede Kamerlid Van Es niet uit het oog verloren worden: *Door haar veelvuldige contacten met het publiek is de politie op de hoogte van zeer veel gegevens van gevoelige en vertrouwelijke aard die voor veel anderen (ik denk aan andere overheidsdiensten, huiseigenaren, werkgevers, particuliere beveiligingsindustrie) van belang zouden kunnen zijn. Het mag niet zo zijn dat de politie de ogen en oren wordt voor andere personen of instanties die daar dankbaar gebruik van kunnen maken. Overigens zou dat dit op den duur de relatie politie-publiek niet ten goede komen.* Het argument betreffende de relatie politie-publiek gaat derhalve over de vertrouwens- en hulpverleningspositie die de politie inneemt en ook in dient te nemen. Deze positie zou ernstige schade worden toegebracht, indien burgers zich niet meer tot de politie durven te wenden omdat de mogelijkheid bestaat dat vertrouwelijk aan de politie meegedeelde gegevens (alsnog) bij anderen terechtkomen.

(...)

8.3 Uitzetting en straatverboden

Particulier initiatief

Indien ingeval van woonoverlast een uitzettingsprocedure in gang wordt gezet en de eisende partij (bij voorbeeld een woningbouwvereniging) ten behoeve van deze procedure bij de politie om informatie verzoekt, zal aan dit verzoek in het algemeen niet kunnen worden voldaan. Een dergelijke 'serviceverlening' behoort niet tot de goede uitvoering van de politietaak als bedoeld in artikel 2 Politiewet 1993. Dit betekent echter niet, dat verstrekking van persoonsgegevens uit politieregisters in het kader van of in verband met civiele acties in alle gevallen volledig uitgesloten is. Bij verstrekkingen waar een dergelijke noodzaak wel aanwezig kan zijn valt te denken aan (bestrijding van) ernstige overlast en ordeverstoringen voor de buurt, en aan bovengenoemd politieoptreden uit preventieve

overwegingen.

Indien ter ondersteuning van een vordering tot uitzetting of een te vorderen straatverbod het verstrekken van gegevens uit politieregisters voortvloeit uit de politietaak zelf, is daarmee geenszins gegeven dat ook alle gegevens verstrekt mogen worden. Alleen die gegevens mogen worden verstrekt die daarvoor ook daadwerkelijk noodzakelijk zijn (proportionaliteitsbeginsel). Indien bijvoorbeeld met een (meer algemene) samenvatting van een aantal dag- en nachtrapportages volstaan kan worden, zal enkel die samenvatting verstrekt mogen worden; het in een dergelijk geval (ook) verstrekken van de rapportages zelf zou disproportioneel en dus niet toelaatbaar zijn. Daarnaast vloeit uit het subsidiariteitsvereiste voort, dat bedacht dient te worden dat de politie altijd (nog) als getuige opgeroepen kan worden in die gevallen waarin de verzoeker zich voor een bepaalde bewijsopdracht of bewijsvoering gesteld ziet. Weliswaar heeft de politie in die gevallen geen functioneel verschoningsrecht, de rechter kan wel - ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer - het beantwoorden van bepaalde vragen beletten.

De Visienota van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken wijdt aan deze materie eveneens aandacht. De Nota zoekt hierbij aansluiting bij het begrip 'zwaarwegend openbaar belang', en schetst in dit verband de volgende concrete voorbeelden. Verstrekking van politiegegevens aan een woningbouwvereniging is in de ogen van de beide ministers toelaatbaar, indien hiermee een zwaarwegend openbaar belang is gediend. Hiervan kan sprake zijn, indien de overlast van dien aard is dat daarmee de veiligheid of de gezondheid van een groep omwonenden van de huurder in het geding is.

Indien de overlast zich slechts beperkt tot de buurman, of slechts hinder veroorzaakt zonder dat het woongenot van de omwonenden structureel wordt aangetast, is er geen sprake van zwaarwegend openbaar belang. Gezien het doel waarvoor de informatie wordt gevraagd kunnen aan de woningbouwvereniging derhalve de gegevens worden verstrekt die betrekking hebben op overlast en mogelijke geweldsdelicten. Wenst de woningbouwvereniging informatie van gevoelige aard te ontvangen ten behoeve van bijvoorbeeld het uitvoeren van een spreidings- of toewijzingsbeleid, dan wordt hiermee geen zwaarwegend openbaar belang gediend. Niet valt in te zien dat de veiligheid of gezondheid van de burgers in het geding is, of dat anderszins een ernstige inbreuk op de rechtsorde moet worden voorkomen, aldus de Nota."